

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IX.

Telefon št. 552.

LJUBLJANA, 22. aprila 1926.

Telefon št. 552.

ŠTEV. 47.

Rezultati trasiranja zvez za podaljšanje dolenjskih železnic na reško progo.

O razvoju in današnjem stanju vprašanja podaljšanja železnic na reško progo je podal tajnik g. Ivan Mohorič v seji industrijskega odseka dne 22. aprila 1926 izčrpno poročilo. Po podatkih Direkcije za gradnjo novih železnic v Beogradu je prišla državna uprava pri reviziji v privatni režiji trasiranih prog, odnosno pri samostojnem trasiranju posameznih variant v državni režiji do sledečih rezultatov glede projektiranih zvez dolenjskih železnic na reško progo.

	dolžina proge:	dolžina tunelov:
1. Kočevje—Brod-Moravice	50—500 km	11.698 m
2. Kočevje—Vrbovsko	44—776 km	6.410 m
3. Kočevje—Straža	41—100 km	2.920 m
4. Črnomelj—Ogulin	40—900 km	1.680 m
5. Vinica—Lukov Dol	18—790 km	—

	Število viaduktov:	kvaliteta vgraditve in profil inš:
1. Kočevje—Brod-Moravice	17	37.185
2. Kočevje—Vrbovsko	10	22.495
3. Kočevje—Straža	2	13.280
4. Črnomelj—Ogulin	2	17.420
5. Vinica—Lukov Dol	2	13.560

	zemeljska dela m ² brez voz. parka in tračnice	Gradbeni stroški in tračnice Din
1. Kočevje—Brod-Moravice	1.515.000	360.000.000
2. Kočevje—Vrbovsko	1.361.000	252.000.000
3. Kočevje—Straža	881.000	129.000.000
4. Črnomelj—Ogulin	878.000	108.000.000
5. Vinica—Lukov Dol	400.000	40.000.000

Iz vseh podatkov sledi, da je zveza na Brod-Moravice, katera se navadno označuje pod imenom Kajfež-Mussilove proge najdražja, najdaljša in v gradbenem oziru najneugodnejša. Dolžina tunelov znaša za ca 90% več kakor na progi Kočevje—Vrbovsko. Gradbeni stroški so za 108 milijonov večji kot pri takozvani Klodič-Hrovatovi progi iz Kočevja na Vrbovsko, ki je tudi v Blairovem posojilu zakonjena na kot ona proga, ki naj bi se gradila iz zunanjega investicijskega posojila.

Iz teh razlogov se vidi, da bi stala zgradba proge Kočevje—Vrbovsko in belokranjske železnice Črnomelj—

Ogulin skupaj isto vsoto, kakor pa znašajo gradbeni stroški samo ene proge Kočevje—Brod-Moravice.

S tem je položaj popolnoma jasen ter je vsem gospodarskim korporacijam dana možnost, da se izrečejo konkretno za zgradbo zakonjene proge Kočevje—Vrbovsko.

Trgovska in obrtna statistika.

Stanje podjetnosti in razvoj posameznih gospodarskih strok v preteklem polletju nam ilustrirajo sledeči statistični podatki iz katastra Zbornice za trgovino, obrt in industrijo:

V trgovskem registru beležimo v zadnjem četrtletju 1925. leta 42 novih vpisov, od teh 7 družb z omejeno zavezo in 6 javnih trgovskih družb, a v združnem registru 22 zadrug. Število izbrisov znaša nasproti temu v enaki dobi 18, od tega 2 družbi z omejeno zavezo in 5 združnih podjetij. Konkurzov je bilo razglašanih 8, od tega 5 nad posameznimi tvrdkami, 2 nad javnima trgovskima družbama in 1 nad zadrugo. Neprotokoliranih tvrdk pa je prišlo 12 v konkurz.

V I. četrtletju leta 1926 je število vpisov v trgovskem registru padlo na 31, od tega 10 družb z omejeno zavezo in 3 delniške družbe. V združnem registru je bilo vpisanih 17 zadrug. Izbrisanih pa je bilo v tej dobi 16 tvrdk in 8 zadrug, med njimi 6 družb z omejeno zavezo in 2 delniške družbe. Konkurzov je bilo razglašanih 8 nad protokoliranimi tvrdkami, 15 nad neprotokoliranimi in 1 nad združnim podjetjem.

V obrtnem katastru beležimo pri rokodelskih obratih v zadnjem kvartalu lanskega leta 526 prijav in 260 odjav. Pri trgovskih obratih pa 339 prijav in 294 odjav, tako, da znaša prirastek pri obrtništvu 266, pri trgovstvu pa 45 obratov. V prvem četrtletju letošnjega leta znaša število prijav rokodelskih obratov 469, odjav pa 243, dočim je bilo trgovskih obratov prijavljenih 258, odjavljenih 323. Prirastek je torej padel pri obrtniških obratih na 226, pri trgovskih pa na 35 podjetij. Število odjav presega prijave pri lesni trgovini in pri branjarji, le pri

trgovinah z mešanim blagom znaša prirastek v zadnjem polletju 63 obratov.

V rokodelskih obratih je beležiti največji prirastek 104 obratov v čevljarstvu, pri šiviljah 107, pri mizarjih 47 in pri krojačih 33.

Zaposlenost posameznih strok v Sloveniji.

V toku lanskega leta in letošnje zime je v nekaterih panogah naše industrije prišlo do znatnejših redukcij, ki se najbolj občutijo v premogokopni industriji, v keramični in transportni stroki in v usnjarski industriji, dočim je v ostalih panogah položaj ostal neizpremenjen, odnosno se je celo izboljšal. Najboljši pregled tega gibanja nam nudi primera stanja zavarovancev pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v letu 1922 v sredi inflacijske konjunktore in začetkom pomladni letošnjega leta, ki izkazuje:

Stroka	Stanje zavarovancev dne 1. I. do 30. VI. 1922	1. IV. 1926
Artistična	228	89
Dekorativna	329	553
Dinarji	12.802	11.980
Električna	649	643
Grafična	363	1.102
Kamnoseška	1.834	840
Kemična	602	3.404
Keramična	4.978	1.888
Kovinarska	5.741	7.181
Lesna	4.395	4.654
Oblačilna	1.974	9.195
Stavbena	1.410	3.736
Tekstilna	846	4.239
Trgovska	2.994	3.938
Transportna	3.333	705
Uradniška	2.817	2.146
Usnjarska	3.790	2.502
Varnostna straža	394	113
Živilska	1.299	5.960
Razne	—	393
Rudarska	381	391
Skupaj	51.159	65.652

TRGOVCI! Razpečavajte v svojih trgovinah srečke loterije Društva »Trgovske akademije«. Srečke dobite pri svojem gremiju.

MEDNARODNA PROMETNA KONFERENCA.

Te dni se vrši v Parizu mednarodna konferenca, ki se posvetuje o reviziji mednarodne avtomobilne pogodbe, sklenjene v Parizu leta 1909. Seje se vršijo deloma v zunanjem ministristvu, deloma pa v ministristvu javnih del. Namen konference je ta, da bi mednarodni cestni promet kolikor mogoče poenotila, posebno še vzorce za mednarodne vožnje izkaze, tako glede voza kakor glede voznika. Francija predlaga trikotne svarične table ob cestah, dalje splošni prometni kodeks, v katerem naj bi bile urejene pravice in dolžnosti vseh onih, ki ceste uporabljajo, in to v vseh državah enako. To bo pa težko doseči, saj so celo v notranjosti posameznih držav samih nasprotstva nepremostljiva. O uspehu konference bomo poročali.

Trgovinski stiki s Turčijo. Turčija je v zadnjem času povišala svojo uvozno carinsko tarifo glede vseh predmetov za približno 60%. Na vlogo zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, da se čimprej pristopi k ureditvi trgovsko-političnih odnošajev s Turčijo, je ministristvo inostranih del odgovorilo, da bo vprašanje do definitivne sklenitve trgovinske pogodbe skušalo urediti potom izmenjave not na podlagi klavzule največje ugodnosti.

DELO TARIFNEGA ODBORA.

Prvi dve sekciji tarifnega odbora sta imeli od 12. do 16. t. m. seje na Sušaku. Razpravljalo se je o tarifah za Sušak, Liku in Hercegovino, dalje o tarifah za prevoz žita, moke, gnojiva, cementa in vina. Sklenjeno je bilo baje, da se razširi tarifna odredba, ki govori o 50% popustu za prevoz gradbenega lesa iz Slovenije preko Rakeka v Trst in na Reko, tudi na Sušak, kar bi ugodno vplivalo na promet v sušakem pristanišču. — Prihodnja seja tarifnega odbora se vrši od 26. do 28. maja t. l. v Novem Sadu. Na dnevnem redu so tarifi za žito.

Nov carinski zakon na Češkoslovaškem. Uveljavljanje novega carinskega zakona na Češkoslovaškem se je odgodelo do 1. januarja 1928.

LISTEK.

RAZMOTRIVANJE O RACIONALNEM IZKORIŠČANJU ŽELEZNIH RUD V NAŠI KRALJEVINI.

(Ing. Viktor Gostiša.)

(Nadaljevanje.)

Kakor smo že pri geološkem opisu naglasili, se morejo med prostorna in zadostno poznana rudišča v naši državi šteti samo ona iz okolice Vreše in Ljubije, katerih kompaktne redne mase iznašajo po precej točni, na temelju podzemeljskih raziskovalnih del napravljeni kubaturi okroglo 33 milijonov ton. Razume se, da polagamo tudi dokaj važnosti na magnetitna rudišča na Kopaoniku in Javor Jelici v centralni Srbiji, toda predno se vzamejo ta rudišča v poštev za sistematsko rudarsko eksploatacijo, se morajo pa temeljito preiskati in odkriti. Sicer pa našemu programu za izkoriščanje rudišč železnih rud niso niti najmanj napoti, ker pridejo iz ravno navedenih vrstov in pa tudi precejšnje vsebine bakra šele v drugem redu in dosti pozneje v obzir.

Spoznavši se torej z eksploatacibilnimi zakladi železnih rud v naši kraljevini, preidemo na drugo važno vprašanje, kako naj bi to važno bogastvo najbolje uporabili?

Vareš kakor Ljubija sta državna lastnina in to nam mnogo olajša rešenje gornjega vprašanja, ker država je oni faktor, ki mora smatrati gospodarske interese svojih državljanov kot svoje interese ter jih podpirati, kjer in kakor je to najbolj mogoče.

Štiri poti so, ki bi prišle v poštev za izkoriščanje predmetnih rudišč, in to:

1. Država eksploatira ta rudišča samo v svrhu prodaje železnih rud in obdrži eksploatacijo, kakor tudi prodajo v svoji lastni režiji.
2. Država odstopi prodajo in eksploatacijo rudišča v najem privatniku.
3. Država pristopi sama k ustanovitvi železarske industrije in ustavi direktno prodajo rud.
4. Država prepusti fundacijo železne industrije privatni inicijativi na ta način, da ji brezplačno prepusti izkoriščanje rudišč v svrhu oskrbovanja lastne železarske industrije, dovoli svobodno prodajo in izvoz surovega železa, polfabrikatov in gotovih proizvodov, zabrani pa izvoz rude.

Ad 1. To, kar je pod to točko predloženo, prakticira država dandanes. V Vrešu, kjer je rudnik rudarsko tehnično popolnoma moderno urejen, se vrši eksploatacija izmenično na sideritih, limonitih in hematitih. Med tem ko prvi dve vrsti rud, ki tudi glede vsebine železa

niso najbogatejše, za izvoz radi velike oddaljenosti od inozemskih konsumentov in dragega transporta ne pridejo v poštev ter se siderit še celo v predvojnih časih ni nikoli izvažal, ampak samo v lastnih pečeh uporabljal, bi imel hematit vedno dovolj odjemalcev in se dandanes de facto tudi izvažal. Toda ker so prodajne cene z ozirom na visoko vrednost naše valute razmeroma le nizke, produktivne prilike pa zaradi manjše notranje vrednosti dinarja ipak precej drage, je dohodek od te prodaje tako minimalen, da ne stoji v nobenem skladu z ogromno, lajku in državnemu birokratizmu seveda nevidljivo škodo, ko postajamo vsak dan siromašnejši na najboljše rudi s 60% železa, skoro brez škodljivih sulfidov, žvepla in fosfora in katera nam stoji komaj še v količini dveh milijonov ton na razpolago.

Isti in še večji greh se dela v Ljubiji. Ta imponantni rudnik, katerega je prejšnja okupatorna oblast pustila montan-geološko temeljito preiskati po geološki kapaciteti pokonjem dr. Katzerju, če gar naziranja in računi glede količine rude se dandanes tekom eksploatacije v detajlu potrjujejo. To rudišče je držala ta oblast, četudi je bila v kvantiteti in odlični kakovosti rud popolnoma orientirana, nedotaknjeno kot dobrodošlo rezervo, zlasti za madžarske plavče, ki so

se rapidno približavali izčrpanju svojih lastnih rudnikov. Svetovna vojna je faktično absorbirala rudnike železnih rud v današnjih slovaških provincih, kateri so oskrbovali madžarsko železarsko industrijo in že leta 1916 je morala Ljubija prisločiti na pomoč. Vojna oblast je ta rudnik tudi sistematično odkrila ter ga rudarsko-tehnično najmodernejše opremila in eksploatacijo intenzivno forsirala. Po dokončani vojni je bil rudnik izven obrata do pomladi leta 1923, torej ravno v onem času, ko so bile cene železnih rud na svetovnem tržišču najvišje, vrednost dinarja pa zelo nizka; nasprotno pa se forsira izvoz dandanes, ko je zunanja vrednost dinarja znatno porasla, svetovne cene železnih rud pa so minimalne. Samo ob sebi je umevno, da so iz te trgovine dohodki rudnika iz enakih vzrokov kakor v Vrešu neznatni ali pa celo negativni, kar se je v zimskih mesecih v Ljubiji efektívno tudi že pripetilo.

Ker nam je ta rezerva odličnih in zelo čistih železnih rud z okroglo 50% železa, ki s sideriti vred v dandanes odprtem rudniku Ljubiji ne iznaša več kakor 12 milijonov ton, od katerih odpadeta dve tretjini na siderite, ki imajo največ 38% železa in za izvoz kakor tudi za direktno uporabo v surovem, nepraženem stanju sploh ne pridejo v poštev, in tudi bolj

Zaslužen priznanje.

Obrtno društvo za Novo mesto in okolico je poslalo Zbornici za trgovino in industrijo v Ljubljani naslednji dopis: »Občni zbor Obrtnega društva za Novo mesto in okolico« je dne 11. aprila t. l. sklenil soglasno izreči zgornjemu naslovu najtoplejšo zahvalo za energično delovanje v prosep obrtnega stanu. — Organizacija Obrtnega društva« pazljivo zasleduje delovanje posameznih referentov v prepričanju, da Zbornica po svojih organih stori več nego svojo dolžnost v dobrobit obrtnega stanu, ter da mu zlažuje težko breme, v katerem se nahaja v sedanjih časih. Enake hvaležnosti smo dolžni vsem onim, ki podpirajo delovanje in stremenje »Zbornice« v Narodni skupščini, kakor pri ostalih za obiri merodajnih uradih. — S ponosom gleda obrtni stan in njega naraščaj v boljše bodočnost po zaslugi neumorno vnetih mož, kojim je bil in bode procvit Slovenskega obrtništva vedno pri sreči. Ne omagati! Po začetni poti do zmage, to naj bode naš skupni cilj! — Združeni v hvaležni zahvali, prosimo Vaše blagonaklonjenosti v vstrajnosti do uresničenja naših idealov!

Z udanim spoštovanjem za Obrtno društvo za Novo mesto in okolico: Podpis l. r. t. č. tajnik. Podpis l. r. t. č. predsednik.

Iz carinske prakse.

Odločbe Državnega Sveta. — Piše Just Piščanec.

XXVII. Odločba Državnega Sveta št. 38376/24 z dne 21. avgusta 1925.

Dne 23. marca 1922 me je carinarnica v Mariboru kaznovala s carinsko kaznijo v iznosu po 1314 Din z motivacijo, da sem v neki deklaraciji ob izvozu prijavil pri nekem vagonu jaje nečisto težo z 10700 kg namesto z 10.945 kg, katere teža se je baje ugotovila pri carinsko-uradnem pregledu. Proti tej kazni sem vložil rekurz na finančno ministrstvo ter navajal:

Kot osnovnico za carinjenje vzame carinarnica navadno nečisto težo, katero je železnica ugotovila na svoji mostni tehtnici. Tudi predmetni vagon št. 65158 je stehala železnica v Mariboru na svoji mostni tehtnici ter ugotovila težo 10945 kg. Po tehtanju je odnosni tehtalni listek prilepila na tovorni list, na katerem sta potemtakem bili razvidni toliko nepravilna(?) teža predajne postaje kakor tudi pravilna(?) teža, ugotovljena na ocarinjenih postaji. Moj pomočnik je pri sestavljanju deklaracije pomotoma navedel težo iz predajne postaje. Očividno bi bila morala carinarnica o priliki primerjanja deklaracije z ostalimi listinami to neznatno pomoto takoj videti ter mi v smislu čl. 37. car. zak. tako deklaracijo vrniti kot pogrešno in ne vjemajočo se z drugimi listinami. Tega pa carinarnica ni storila ter

oddaljena rudišča v okolici Stare Reke, ki pa dandanes še niso točno preiskana, v rudnem bogastvu ne bodo veliko prekašala Ljubije, v primeri z bogastvom prej navedenih držav res neznatna, bi bil pravi samomor, če bi mi kljub temu, da iz navedenih karakterističnih primerov poznamo tozadevno orientacijo na rudah res bogatih držav, našo razmeroma malenkostno rezervo brezkoristno uničili.

Ker torej izvoz rud tudi na našo trgovinsko bilanco nima nobenega vpliva, se mora ta način izkoriščanja naših najbogatejših zakladov železnih rud v principu zavreči.

Ad 2. Ker bi eksploatacija in nelimitirani izvoz železnih rud po privatni inicijativi pri njeni veliko večji trgovski rutini in elastičnosti dovedla še prej do popolnega izčrpanja naših rudnih ležišč, se mora tudi ta pot kot eminentno škodljiva za naše narodno gospodarstvo odkloniti in to tudi v tem slučaju, če bi se privatnik v rekompensacijo hotel zavezati, da nam na svoj račun postavi kake metalurške instalacije. Kajti brez lastnih surovin tudi najbolj urejene tovarne in industrijske naprave ne morejo imeti tiste baze rentabilnosti in elastičnosti v prilagodenju gospodarskim potrebam, kakor pa one, ki črpajo iz lastnih pri-

vsled tega očito postopala proti zakonitim predpisom.

Predhodni priziv je Generalna direkcija carin s svojim rešenjem Cbr. 28492 z dne 24. VIII. 1922 zavrnila kot neumestno ne da bi navajala kakšnih protirazlogov.

Pritožil sem se na Državni Svet z vlogo izza 25. IX. 1922 navajajoč, poleg gornjih motivov, da carinarnica prigodom svojega rešenja ni postopala po določenih car. zakona čl. 37 niti v smislu o sličnih predmetih že izdanih odločb D. S. br. 7791/1908 in br. 10884 ex 1910, zaradi česar je carinarnica pri tem aktu postopala nezakonito in me kaznovala z neopravičeno globo.

Na prednjo pritožbo je Državni Svet z odločbo št. 38376/24 z dne 21. avgusta 1925 izrekel, »da je, proučivši kako žalbu, rešenje i ostala akta, našao, da je ožalbeno rešenje pravilno i na zakonu osnovano sa razloga iznetih u njemu(?)«, radi čega IV. odelenje državnog sveta rešava: da se žalba odbaci.

Gibanje cen v veletrgovini.

Beograjski »Privredni pregled« priobčuje o gibanju cen v veletrgovini za mesec marec t. l. sledeče poročilo:

Doba	poljedel. pridelki	živina in proizvodi	sade in zelenjava	gradivo	kolonij. blago	indust. izdelki	celotni indeksi
povpr. 1913	100	100	100	100	100	100	100
povpr. 1925	1881	1882	1633	2022	1462	1969	1804
januar 1926	1490	1615	1533	1751	1363	1823	1596
febr. 1926	1377	1548	1538	1751	1366	1758	1556
marec 1926	1381	1651	1538	1907	1359	1718	1592

Celotni indeksi se je napram mesecu februaru t. l. dvignil za 36 točk ali za 2,2%. Najvišji porast izkazuje skupina stavbenega materijala, v kateri so se cene ob nastopu stavbene sezone dvignile za opeko, pesek, apno itd. Izmed ostalih skupin izkazuje izdaten porast skupina živine in živinskih produktov. Nekaj čvrstejša je cena za poljedelske izdelke, slabša pa je za kolonijalno blago in za industrijske produkte.

Izvoz v marec je bil živahnejši nego prejšnji mesec, a še vedno slab. Uvoz je omejen na manjše količine sezonskega blaga.

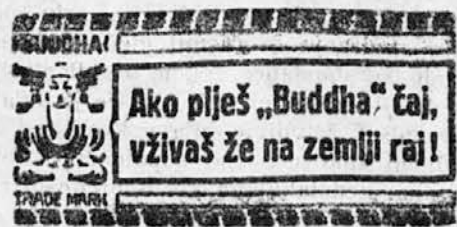
ZVIŠANJE CARINE NA FRANCO-SKEM.

Dne 3. aprila t. l. sklenjeno povišanje carine za 30% je stopilo v veljavo dne 7. aprila t. l. Vlada je povišanje utemeljevala s tem, da je treba v papirnatih frankih določeno carino vsled devalvacije valute in porasta cen prilagoditi izpremenjenim razmeram. V l. 1913 je znašala carina 8-8% od vrednosti uvoza. To razmerje se je v letu 1925 znižalo na 8'09% in v l. 1925 na 3'33%, tako da je francoska carinska zaščita 2½ krat manjša nego je bila

rodnih zakladov za predelovanje potrebnih tvarin.

Kakor že omenjeno, se dobijo posebno med agrarnimi krogi posamezniki, katerim bi bila simpatična ta rešitev, da se naša železna rudišča po vsaki ceni kolikor mogoče hitro unovče. Nikakor pa pri tem ne pomislijo, da je ravno dobro razvita industrija, ki je v stanju zaposliti znatno število kulturnih delavcev, tisti faktor, ki je stalen odjemalec in hyaležen notranji konzument agrarnih produktov. Ta faktor pride osobito do svoje veljave tedaj, kadar agrarna hiperprodukcija naših sosednih držav ubije našo konkurenčno zmožnost ter nam onemogočuje izvoz. Bilo bi torej v vsakem pogledu tudi v interesu agrarnih krogov, da se naša industrija kolikor mogoče dvigne in postavi na čimtrajnejši temelj.

(Dalje sledi.)



l. 1922. Poviška na carini se je ob tej priliki oprstilo tobak, nekatere vrste papirja, knjige, deloma celuloza, deli poljedelskih strojev, žito, sladkor, kava in kakao.

Deležništvo na konsorciju in zaveza dolžnikov priložnostne družbe.

Iz sodne prakse.

(Konec.)

Prizivno sodišče je sodbo potrdilo. — Za pravilno presojo te pravne stvari je merodajna pogodba, sklenjena med tožencema in od njih samih nazvana »konsorcijski dogovor«. Kajti od te pogodbe je tudi zavisno vprašanje o veljavnosti pogodbe za ogle in o obveznosti tožencev iz te pogodbe. Vsebina konsorcijskega dogovora pa po svojem nespornem besedilu jasno razodeva, da je bila dogovorjena združitev obeh tožencev za posamičen trgovinski posel za skupni račun v zmislu trgovinskega zakona (čl. 266). Nakup lesa in njegovo izdelovanje v svrhu nadaljnjega razpečavanja je absolutni trgovinski posel (čl. 271, št. 1 trg. zak.); je pa to trgovinski posel tudi zato, ker sta tako družba X., kakor tudi G. trgovca, radi česar so posamezni njih posli v obratu njih trgovinskega obrta trgovinski posli po čl. 273 trg. zak. Glede na to in pa ker je G. odstopil tej družbi svoje pravice do lesa in pravice do žage v F. ter prispeval svoj trud in svoje delo, družba X. pa dala na razpolago potrebno glavnicu, in ker sta bila dobiček in izguba dogovorno deliti na polovico, o mezdni pogodbi ni moči govoriti, kakor meni G., marveč gre za že omenjeno pogodbo trgovinskega prava, za priložnostno družbo. Na tej podlagi je treba pa tudi presoditi pogodbo za ogle, potrebnega za avto, ki se je z njim prevažal konzorcijski les. Če po sebi bi bilo domnevati, da je taka pogodba, ki jo je sklenil deležnik priložnostne družbe, pač sklenjena za vse deležnike in v njih vseh imenu, kar bi bilo tembolj upravičeno, ker toženca sama ne navajata ničesar, iz česar bi bila utegnili tožnika spoznati, da nastopa vsak deležnik le za svojo osebo. Pomisleke vzbuja edino pristavek v pogodbi, da stopi v veljavo, kakor hitro jo družba X. odobri. V istini je ta družba odklanjala svojo obveznost, oprto na to določbo s tem, da pogodbe ni odobrila. V tem pogledu pa je njen poslevodeči ravnatelj izpovedal, da je tožnikoma izrečno izjavil, da družba ogle prevzame in da bo plačala za konsorcijsko podjetje. Nasproti tožnikoma bi že ta izjava zadostovala za točno obvezo, ker velja dejstvo, da obvezuje družbo na znotraj poslovodeči ravnatelj le v družbi z enako izvoljenim, toda v trgovinski vpisnik ne vpisanim družabnikom, samo za notranje poslovanje. Toda ne glede na to je vzeti, da je bila pogodba odobrena tudi s strani družbe X. zato, ker jo je izrečno ali pa vsaj s konkludentnim vedenjem odobril tudi izvoljeni poslovodja P. Te odobritve sicer ni videti v tem, da P. o priliki pogovora poslevodečega ravnatelja s tožnikom C. v pisarni ni ugovarjal, pač je pogodbo odobril s svojim poznejšim vedenjem, ko je bil večkrat v BB. in videl, da se ogle uporablja za konsorcijsko podjetje, radi česar je tudi verjetna trditev G.-jeva, da je P. obljubil za družbo X. plačilo. Pogodba za ogle je torej tudi za družbo X. obvezna. Stoji torej, da je bilo ogle kupljeno za konsorcijsko podjetje, ki sta ga tvorila oboje toženca, in zanje prevzeto, čim je bilo pripeljano na dogovorjeno prevzemno mesto. Ker pa sledi obveza obeh tožencev, da plačata to ogle, iz pogodbe, se ni nadalje ozirati na to, je-li ta obveza utemeljena tudi po § 1041 odz. Bila bi pa upravičena tudi v tem pogledu zahteva za plačilo oglja, toda le onega oglja, ki je bilo res porabljeno za konsorcijsko podjetje, ne pa za oni del, ki ga je sproga toženca G.-ja drugam prodala in ki je bilo porabljeno za druge vožnje družbe X. Te razlike pa ni treba delati, ker odgovarjata za plačila vsega oglja toženca iz pogodbe. Za vse

ogle namreč, ki je bilo pripeljano po pogodbi in ustreznem računu, je odgovorno konsorcijsko podjetje, t. j. sta odgovorna njegova deležnika, čim je bilo sprejeto s tem, da je bilo pripeljano na dogovorjeno mesto. Od tega hipa je prešla lastnina pa tudi nevarnost na toženca, radi česar se prav nič ne tiče tožiteljev to, da se je nekaj oglja porabilo v druge nego konsorcijske namene. To slednje je zgolj notranja stvar konsorcijske družbe in jo morata poravnati toženca med seboj. — Pravilno je tudi ugotovljeno, da je tožence G. pogodbo sklenil, česar tudi sam ni zanikal. Ko pa G. zatrjuje, da ni dolžan plačati, ker take obveze plačila ni prevzel, in da torej ni pravnega temelja za njegovo plačilno obveznost, G. pač prezre, da je bila pogodba sklenjena med tožnikoma na eni strani in na drugi strani za podjetje, za katero sta obvezana oboje deležnika nerazdelno po čl. 269 trg. zak. Določbe konsorcijske pogodbe o pravicah in dolžnostih posameznih deležnikov se tožnikov prav nič ne tičejo, zlasti tudi ne vprašanje o tem, koga izmed njih zadene plačilna obveznost in kdo priložnostno družbo financira. To je stvar obračuna deležnikov med seboj. Napram tožnikoma je merodajno le to, da je bila pogodba za konsorcijsko sklenjena, t. j. v imenu in za račun obeh tožencev, in izvira po čl. 266 odst. 2 trg. zak. že iz tega solidarna plačilna obveznost obeh tožencev.

Reviziji toženca G.-ja se ni ugodilo. — Po čl. 269, l. odstavku trg. zak. je v družbi za posamezna trgovinska opravila na skupen račun napram drugim osebam upravičen in obvezan iz opravil, ki jih sklene vsak deležnik s temi osebami, le on sam. Ali na to določbo se G. ne more sklicevati. Vzeti je marveč v poštev določba 2 odstavka čl. 269 trg. zak., ker se je sporno opravilo s tožnikoma sklenilo po obeh udeležnikih konsorcijske. Da pa je G. deležnik konsorcijske, in ne morda samo njegov plačani uslužbenec, je pravilno ugotovljeno in obrazloženo. Čl. 267 trg. zak. ne določa, kaj mora deležnik v družbo prispevati, marveč prepušča to dogovoru deležnikov, in le, če dogovora ni, morajo prispevati vsi v enaki meri. Tu pa je po dogovoru prispeval G. z odstopom po njem kupljenega lesa v podjetje poleg odstopa pravic do žage na F. Deležništvo G.-jevo ostane, tudi če je drugi konsortist prevzel vsa plačila. Slednje je le stvar finansiranja, zlasti ko je po pogodbi deliti dobiček in izgubo po polovici. Poleg tega je G.-ju bila tudi še pridržana pravica limitirati prodajne cene in v danem primeru celo odobriti prodajo. Le za posebna dela, t. j. za nadzorovanje in vodstvo določenih poslov je dobival G. mesečno nagrado. Ni torej prav nobenega dvoma o tem, da je G. bil deležnik konsorcijske. Ne prispeva sicer z glavnicu v podjetje, mora pa plačati polovico morebitne izgube po končanem poslovanju, kakor je tudi deležen polovice dobička. To velja, razume se, pa samo za notranje razmerje med deležnikoma, dočim velja napram drugim osebami solidarna obveza po 2. odstavku čl. 269 trg. zak. za vse posle, ki so se izvedli po obeh deležnikih, kakor je tukaj ugotovljeno. Ako sta tožitelja predložila račun temu ali drugemu v plačilo, se s tem še nista odrekla pravici, zahtevati plačilo solidarno od obeh, in reviziji tudi v tem ni pritrditi. R. St.

Trgovina.

Pogodba z Madžarsko. V zunanem ministru v Beogradu so se pričela pogajanja o trgovinski pogodbi z Madžarsko. Šef naše delegacije minister dr. O. Rybač. Razpravljalo se bo predvsem o splošnem delu trgovinske pogodbe. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je poslala ministru zunanjih del obširen material s konkretnimi predlogi glede te pogodbe.

Žitne cene. Po velikonočnih praznikih nastalo izboljšanje tendence žita se je v zadnjem tednu ustalilo ne le v Ameriki, ampak tudi v Evropi, ki se v zadnjem času zopet bolj interesira za prekomorske izdelke. Največ je naročila v Ameriki

Nemčija, dočim Anglija še čaka na ugodnejši trenotek. Poročila o razvoju posevkov so ugodna. V Ameriki se splošno pričakuje, da bo letošnja letina zelo ugodna. V Rumuniji se je letos posejalo z žitom 3 1/4 milij. ha., samo nekaj tisoč ha. manj nego prejšnja leta. Tudi iz Rusije dohajajo ugodna poročila, kakor tudi splošno iz vseh nasledstvenih držav bivše avstro-ogrške monarhije. Povpraševanje po žitu lanskega pridelka so precejšnja, tako da že primanjkuje blaga. Domneva se, da so zaloge domačih pridelkov že jako majhne in da bo morala Evropa vsaj do nove letine dobivati žito iz Amerike in drugih prekomorskih krajev.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne firme: Flora Lager-Neckermann, Celje; D. Marušič, trgovina z lesom in kurivom, Ljubljana; Slavo Kolar, Ljubljana; Fran Skušek, konfekcijska tovarna, Maribor; A. Toroš, carinski posrednik, Maribor; J. Zellner, Jugospedit, spedičija in trgovina s premogom, Maribor in P. Turk, trgovina z živino, Studehec.

Nazadovanje eksporta na Angleškem. Pred seboj imamo številke angleške zunanje trgovine za prvo letošnje četrtletje. Kažejo nam močen dvig importa v živilih in fabrikatih, zraven pa veliko nazadovanje eksporta. Skupna svota importa znaša 321.400.000 funtov, za 30 milijonov več kot v prvem lanskem četrtletju in za 20 milijonov več kot v predlanskem. Eksport je za 19 milijonov manjši kot lani v prvih treh mesecih in za 370.000 manjši kot v prvem predlanskem tromesečju. Nazadovanje eksporta pripisujejo v prvi vrsti visokim cenam; na bruseljskem velesejmu na primer so bile angleške tekstilije včasih za 20 odstotkov nad kontinentalnimi. Več so eksportirali železa, jekla in umetne svile, manj pa predelane tkanine.

Ameriški indeks za veletrgovino. Ameriški indeks za veletrgovino se je v prvi polovici meseca aprila t. l. znižal od 151.8 na 151.7 točk.

Industrija.

Oddaja državnih podjetij na Ogrskem v zakup. Ogrska vlada je oddala državnemu premogovniku Nagy-Batiny nekemu privatnemu konzorciju za deset let v zakup.

Obrt.

PRAVILA OBRATNE BANKE S. H. S.

Dne 25. t. m. se vrši v Beogradu na inicijativo beograjske Znanstvene komore anketa glede pravil Obratne banke S. H. S. Ankete se udeležijo zastopniki vseh zbornic in centralnih obrtniških organizacij, načrti pravil, ki bo služil na anketi za bazo razpravljanj vsebuje v glavnem naslednja določila:

Pooblaščen obrtna banka Kraljevine SHS je delniška družba. Sedež banke je v Beogradu. Z ustanovitvijo centrale se ustanovi glavna podružnica v Zagrebu, a v čim krajšem času ekspoziature v Ljubljani, Sarajevu, Splitu, Skoplju in Novem Sadu. Banka bo stremela za tem, da tudi v drugih gospodarskih centrih otvori ekspoziature, v kolikor bo to potrebno. Osnovni kapital banke znaša 37.000.000 Din, od katerih bo vplačala država v treh letih 15 milijonov, računajoč 5 milijonov letno. Bančni kapital je porazdeljen na 187.500 delnic, vsaka delnica stane 200 dinarjev. Način, čas vplačila in emisijski kurzi izdanih delnic bo določil upravni odbor. Porazdelitev delnic bo izvršil ustanovni odbor. Stalna delnica se glasi na ime in ni deljiva. Delničarji morejo postati: država, obrtniki, njih žene, obrtne zadruge, vse obrtne ustanove in deloma tudi prijatelji obrtništva. Država sodeluje s 40%, obrtniki z 51%, a drugih 9% se porazdeli na prijatelje obrtništva. Obrestno mero določa vsako leto ministristvo trgovine in industrije. Za sklepčnost obnega zbora je potrebna prisotnost ene četrtine družbine glavnice. Na zboru dajejo vsake tri delnice pravico na en glas, a noben delničar ne sme imeti več kot 25 glasov. Upravni odbor ima 20 članov, od katerih mora 9 stalno bivati v Beogradu. Večina upravnega odbora mora biti izvoljena iz samostojnih aktivnih obrtnikov. Vsi člani upravnega odbora iz Beograda tvorijo izvršni odbor. Nadzorni odbor sestoji iz pet članov, od katerih imenuje država tri. Poslovni odbor pri podružnicah ali ekspoziaturah

tvori 5 članov. Nadzorstvo nad banko vrši minister trgovine in industrije potom komisarja.

Denarstvo.

OBCNI ZBOR ZADRUŽNE GOSPODARSKE BANKE D. D. V LJUBLJANI.

V torek dne 20. aprila ob 11. dopoldne se je vršil v posvetovalnici bančnega posloplja občni zbor Zadružne gospodarske banke d. d. v Ljubljani.

Iz poročila upravnega sveta je razvidno, da je ta ugledni in močni čisto domači zavod v preteklem letu znatno napredoval. Bilančna postavka dolžnikov se je dvignila v letu 1925 na Din 197.000.000 napram Din 160.000.000 v letu 1924. — Hranilne vloge na knjižice so poskočile od Din 40.000.000 na Din 62.000.000, kar znači povišanje za 55%. Tuja denarna sredstva na knjižicah in tekočih računih so znašala konec leta 1925 okroglo Din 230.000.000 in so se torej v enem letu pomnožila za ca. Din 53.000.000. Celokupni promet v minulem letu je znašal čez 10 in pol milijard dinarjev in je bil za 50 odstotkov večji kot v letu 1924.

Kljub splošnemu napredku izkazuje zavod nekaj manj dobička kot za leto 1924 in sicer v prvi vrsti radi dejstva, ker je moral v minulem letu plačati nad Din 1.200.000 več davkov kot v letu 1924. Na podlagi izkazanega dobička v znesku Din 1.475.916.10 je občni zbor sklenil v smislu predloga upravnega sveta razdelitev 10% dividende, ki se bo izplačevala pri centrali in vseh njenih podružnicah od 1. maja t. l. naprej in sicer v znesku Din 10 za delnico.

Sledile so volitve v upravni in nadzorstveni svet in so bili izvoljeni v upravni svet gg.: dr. Josip Basaj, dr. Anton Brečelj, Karl Čeč, dr. Josip Dermastia, Janjo Jovan, Srečko Kobi, dr. Jakob Mohorič in Ivan Zabret. — V nadzorstvo so bili izvoljeni gg.: Josip Bugar, dr. Josip Jerič, dr. Anton Jerovšek, Evgen Legat in Martin Steblovnik.

Iz dosedanjega poslovanja tega solidnega zavoda je razvidno veliko zaupanje, ki ga uživa med vlagatelji in v poslovnem svetu, kar mu jamči za sijajno bodočnost.

Davki in takse.

Nepravilno kolekovanje. Zveza jugoslovanskih hranilnic nam piše: Nekatera sodišča zahtevajo, da se zastavne listine o kreditnih hipotekah kolekujejo po tarifi p. 18 taks. zakona z 1/2%. To je nepravilno, ker se take zastavne listine po tarifi post. 39 taks. zakona kolekujejo samo z 1/100 (pro mille); tako je vsled pritožbe v konkretnem slučaju razsodila generalna direkcija posrednih poreza v Beogradu z reševanjem z dne 10. februarja 1926, št. 67.974/25. Pričakujemo od finančne delegacije v Ljubljani, da bode z ozirom na to rešitev nemudoma vsem sodiščem in davčnim uradom dala potrebna navodila, da ne bodo ljudje trpeli škode vsled nezakonite razlage taksnega zakona.

Davčno okrajno oblastvo v Ljutomeru razglašajo. Objavlja se, da je davek na posloplni promet za davčno leto 1926 po določilih zakona o davku na poslovni promet z dne 31. januarja 1922, Ur. l. št. 20 za politični okraj Ljutomer odmerjen za davčne zavezance III. in IV. razreda občne pridobnine. Davčni zavezanci se opo-

zarjajo, da lahko upogledajo odmerni izkaz pri pristojnem davčnem uradu ali pa razven krajevne občine Ljutomer in Gornja Radgona tudi pri pristojni občini v času od 20. aprila 1926 do vstevši 4. maja 1926. V smislu člena 10. cit. zakona so izgubili pravico pritožbe oni davčni zavezanci, ki na splošni poziv za davčno leto 1926 del. min. fin. v Ljubljani z dne 7. XII. 1925, št. I. B 5239 ex-1925 intimiran z tukajšnjim odlokom z dne 16. dec. 1925, št. 1558/1925 niso vložili prijave ali pa ne v določenem roku. Pravica pritožbe je razvidna v odmernem izkazu. Predpis davka na poslovni promet onim davčnim zavezancem, ki imajo pravico pritožbe, in ki v 15 dneh po preteku roka za vpogled odmere, to je do vstevši 19. maja 1926, ne vložijo pritožbe ali pritožbe pri davčnem okrajnem oblastvu v Ljutomeru, postane pravomočen. Obenem se davčni zavezanci opozarjajo, da je večina v prvem četrtletju 1926 na predpis tega davka za davčno leto 1926 že kaj na račun plačala.

Davčna obremenitev na Čehoslovaki. Čehoslovaški državni statistični urad objavlja zanimive statistične podatke o davčni obremenitvi prebivalstva in sicer o celokupni obremenitvi po državnih dajatvah v l. 1919—1924. V l. 1922 je odpadlo od vseh državnih dajatev v celi republiki na enega prebivalca 647 K, od vseh avtonomnih dajatev pa 139 K, skupaj 786 K, vstevši premoženjski davek za 888 K. Pred vojno je znašala obremenitev 75 K, v povojni dobi se je torej podesetorila, s premoženjskim davkom vred pa podvajsetorila. Na Češkem, na Moravskem in v Šleziji so povprečni donosi višji nego v ostali republiki. V teh pokrajinah je l. 1922 odpadlo na enega prebivalca 1051 K davkov, pred vojno pa 84 K. Za ostala leta izkazuje statistika samo podatke o državnih dajatvah. Od teh je odpadlo na enega prebivalca v letu 1919 145 K, v l. 1920 402 K, v l. 1921 632 K, v l. 1922 647 K, v l. 1923 583 K in v l. 1924 609 K. Pred vojno je znašala kvota za enega prebivalca 57 K. Najvišji porast kvote povzroča dohodnina. Od tega davka je pred vojno odpadlo na prebivalca 2 K 75 v, v l. 1919 pa 22 K, v l. 1920 26 K, v l. 1921 62 K, v l. 1922 66 K, v l. 1923 66 K, v l. 1924 97 K.

RAZNO.

Gospodarski položaj Nemčije v mesecu marecu t. l. Gospodarski položaj se je v nekaterih panogah nekoliko izboljšal. Vsled neugodnih poslovnih uspehov premogovne in železarske industrije ter poljedelstva o splošnem izboljšanju položaja še ne more biti govora. Borza vsekakor pričakuje, da se bo splošni položaj izboljšal, ker se borzne cene vztrajno vzdržujejo. Znižanje obrestne mere, lažja nabava kreditov, znižanje davkov in pojevanje konkurzov in poravnave: vse to je vplivalo na splošen položaj in toliko, da se je drž. indeks za preživljanje znižal od 138.8 na 138.3 točke, indeks za stavbe pa od 163.4 na 160.1 točke. Velebanké izkazujejo za l. 1925. razmeroma ugodne uspehe. Železarska industrija si prizadeva za fuzijo in vodi pogajanja za mednarodno karteliranje. Vsi ti pojavi so dobra znamenja za poživitev poslova na borzah.

Svetovna produkcija volne. Po statistiki trgovskega ministristva Združenih držav severoameriških je znašala produk-

cija volne v l. 1925: 2892.42 milij. Lb. Napram prejšnjemu letu se je produkcija dvignila za 86 milijonov, vendar pa napram predvojni dobi zaostaja še vedno za 339 milijonov. Svetovna produkcija v l. 1924 je znašala 2806 milij., povprečno v letih 1909—1913 pa 3231 milij. Največji porast produkcije izkazuje Avstralija in sicer 72 milij. Lb, za njo pridejo Združene države z 15 milijoni in za njimi Urugvaj z 13.5 milij. Lb.

Socialno zavarovanje samostojnih obrtnikov v Avstriji. Avstrijska vlada je izdelala zakonski načrt o zavarovanju samostojnih obrtnikov in ga poslala v izjavo gospodarskim krogom. Po tem zakonskem načrtu je dolžan zavarovati se vsakdo, kdor kot najemnik ali zakupnik izvršuje kako obrt, ki spada pod obrtni red. Obvezno zavarovanje se pričinja s samostojnim nastopom obrta in preneha z ukinitvijo obrata. Zavarovanje nudi starostno rento in prispevek za slučaj smrti. Starostno rento dobi obrtnik, ko prekorači 65 leto. Ako je stopil v zavarovanje šele po 55. letu, se pravica na starostno rento podaljša na polovico let, med 25. letom starosti in starostjo ob nastopu zavarovalne dolžnosti. Prvi zavarovanci se sprejmejo v zavarovanje brez te omejitve. Starostna letna renta znaša eno tretjino tekom celotne zavarovalne dobe plačanih prispevkov, najmanj pa 240 šilingov, katerim se prišteje še ena osmina vseh vplačanih prispevkov. Prispevek za slučaj smrti znaša izmero enoletne starostne rente, na katero bi imel pokojnik pravico. Mesečni prispevek za zavarovanje znaša šest šilingov. Zavarovati se morejo pri tej zavarovalnici tudi obrtniki, ki po zakonu niso dolžni plačevati prispevkov, ostali se pa morejo zavarovati tudi na višje dajatve.

Brezposelnost v Avstriji. Število brezposelnih oseb, ki dobivajo državno podporo, se je v drugi polovici meseca marca t. l. znižalo od 207.959 na 193.742 oseb. Poleg teh dobiva približno 8500 oseb še izredne prispevke.

Radij. Šele od začetka sedanjega stoletja dalje poznamo dobivanje redkega elementa radij. Danes je na vsej zemlji pet tovarn, ki se pečajo z njegovim dobivanjem. Ena je v Jahimovu na Češkem, dve sta na Francoskem, dve pa v Ameriki. V neki tovarni porabijo za dobavo enega samega grama radijeve soli tele množine rude in drugega materiala: 400 ton radijeve rude, 800 ton vode, 100 ton premoga, 190 ton kemičnih produktov. Svetovna produkcija radija znaša na leto 30 gramov. Leta 1905 je stal miligram radijeve soli 10 frankov, leta 1913 pa 440 franka; 1 gram čistega radijevega elementa je odgovarjal leta 1913 vrednosti 800.000 frankov, 1922 1.400.000 frankov (zlata podlaga), nato 1.800.000 frankov. Ko so dobili radij tudi v Belgijskem Kongu, je padla cena na 1.000.000 frankov. V Kongu izkoriščajo radijevo rudo šele od leta 1922 dalje, stroški dobivanja niso niti desetina francoskih stroškov, in misli zato Belgija, dati radij znanstvenim zavodom in zdravstvenim napravam popolnoma zastoj.

Največje notranje pristanišče sveta. Prostor pristanišča Duisburg—Ruhrort na Nemškem ima 677 hektarov skupne površine. Leta 1860 je bila obratovalna številka tega pristanišča 1.600.000 ton, leta 1913 27.600.000 ton, je šla nato nazaj, pa je dosegla lani spet 23.210.000 ton. Te številke označajo Duisburg—Ruhrort kot največje notranje pristanišče

Izpremembe v stanju industrijskih in obrtnih podjetij v času od 1. januarja do 31. marca 1926. Statistika Zbornice za trgovino, obrt in industrijo izkazuje naslednje izpremembe:

	Pri- od- lave lave		Pri- od- lave lave		Pri- od- lave lave		Pri- od- lave lave
Kamnosek	1	Izdelovanje zabojev	1	Pranje in likanje perila	1	Izdelovanje parfumov, ko-	1
Apnenica	2	Sodlarji	3	Brivci	6	linske in ustne vode	1
Izdelovanje cementnih izdel-	1	Mizarji	35	Knjigovezi	13	Izdelovanje pralnega mo-	1
kov	1	Izdelovanje predmetov iz ro-	1	Mlini	16	della	1
Kipar (izd. predmetov iz	1	gorz na tovarniški način	1	Mlin in presanje olja	1	Izdelovanje firneža	1
mavca, kamna, lesa) ter	1	Izdelovanje glavnikov	1	Peki	16	Ogljarne	2
pozlatar	1	Izdelovanje izdelkov iz jan-	1	Izdelovanje čajnega peciva	10	Izdelovanje pyrotehničnih iz-	1
Opokarne	1	tarja	1	na tovarniški način	1	delkov na tovarniški način	1
Pecar	1	Strojarji	3	Slasčičar	1	Stavbni mojster	1
Lončar in pečar	1	Sodlarji	4	Medičar in svečar	1	Zidarji	5
Lončar	1	Sedlar in tapetnik	1	Izdelovanje halve in rahat-	1	Tesarji	2
Pecar in zidar	1	Izdelovanje krtač	2	lokuma (turški med)	1	Vodovodna instalacija	1
Železolar	2	Vrvarji	2	Mesarji	14	Steklarji	2
Kovači	15	Izdelovanje pletenin	4	Mesarji podružnica	2	Pleskarji	2
Kovač in podkovni kovač	1	Strojno pletenje	4	Mesar in prekajevalec	5	Pleskarji, podružnica	1
Kovači podkovni	11	Predtiskarija, vezenje in be-	4	Konjski mesar	2	Sobni šikarji	1
vožno kovaštvo	3	lo ivanje	2	Klanje goveje živine in drob-	1	Šnikar	1
Ključavničarji	2	Valjarna za domače sukno	2	nice	1	Snaženje oken in stanovanj	1
Ključavničar in mehanik	4	za mezo	1	Zganje kave in čita	1	Fotografi	3
Mehaniki	1	Tapetnik	1	Mlekarna	2	Tiskarna	1
Kleparstvo na tovarniški način	1	Izdelovanje perila	3	Izdelovanje žganja	1	Elektrarna	1
Izdelovanje pletilnih strojev	1	Izdelovanje perila ter kon-	1	Proizvajanje ekstrakta za	1	Konjači	2
na tovarniški način	1	fekcije na tovarni	1	strojenje kož	1	Spedičija	2
Elektrotehnična naprava	1	Krojači	32	Izdelovanje kemičnih izdel-	1	Izvočki	2
Urnarji	2	Sivlje	61	kov	1	Pravažanje oseb z avto-	1
Zornih tehnik	2	Cevjarji	80	Izdelovanje čistila za kovi-	1	omnibusom	1
Kolarji	9	Izdelovanje čevljev na to-	1	ne, kreme ter parketnega	1	Prevozniki	4
Žage	17	varniški način	1	voščila	1	Gostilne	35
Parne žage	6	Klobučar	1	Izdelovanje mazila za parke-	1	Kavarne	40
Žaga in mlin	3	Izdelovanje slamnikov in	1	te in kreme za čevlje	1	Žganje	1
Zaganje drv z električnim	2	klobukov	1	Izdelovanje kemičnih in koz-	1	metičnih proizvodov	1
pogonom	1	Modistke	2				

Skupaj prijav: 469; odjav: 243.

na svetu. Vlada smatra sedanjo upravno obliko pristanišča za zastarelo in pripravljala zakon, da preide pristanišče z vsemi zemljišči, napravami in pravici v roke akcijske družbe, ki naj se ustanovi skupaj z mestom Duisburgom; Duisburg bo dal svoje mestno pristanišče in njegove naprave zraven. Nova akcijska družba bo imela premoženja 46 milijonov mark; 31,2 bo dala država, 14,8 pa Duisburg, torej bo imela država dve tretjini, Duisburg eno. V nadzorstvenem svetu bo imela država deset članov, mesto 6. Zasebni kapital je izključen. Država si od nove uredbe veliko obeta, ne samo za pristaniški promet sam, temveč za vse Poruhrje.

Kriza na Kubi. Ze zadnjič smo o tem pisali. Sedaj beremo, da je bila kriza 10. aprila na višku in da se vlada neprestano posvetuje o rešitvi. Sklenili so, da se bo dovoljena množina sladkorja, ki se sme prodajati na prostem trgu, znižala za pol milijona ton. Nadalje je vlada odredila, da se morajo nasadi cukrovega trsta znižati na 90 odstotkov dosedanje množine; brž ko je trg zvedel za ta ukrep, takoj so se cene utrdile.

Praktična navodila ter važni predpisi za delojemalce in delodajalce glede izvajanja zakona o zavarovanju delavcev s prilogami uradnih tiskovin. Od ustanovitve osrednjega urada za zavarovanje delavcev in ukinitve prejšnjih bolniških blagajin pa do danes niso imeli ne delojemalci ne delodajalci nobenih pravil, iz katerih bi mogli dobiti vsa potrebna pojasnila glede dolžnosti in pravic, ki jih imajo napram uradu za zavarovanje delavcev. Zakon o zavarovanju delavcev je po svojem sestavu za lajke nerazumljiv in je tudi sicer nepregleden, ker ne vsebuje praktičnih primerov in nasvetov. Vsemu temu odpomore od Strokovne komisije za Slovenijo založena brošura **Praktična navodila ter važni predpisi** za delojemalce in delodajalce glede izvajanja zakona o zavarovanju delavcev s prilogami uradnih tiskovin, ki jo je spisal Josip Bole, uradnik OUZD v Ljubljani. Kakor že naslov brošure pove, je v njej praktično razloženo vse, kar mora vedeti član okroglega urada (zavarovane) in njegov delodajalec. Med drugim je v brošuri tabelarično navedeno, koliko znašajo posamezne podpore po zakonu o zavarovanju delavcev in kako mora član postopati ob obolenju ali nezgodi ali porodu, da pride najhitreje do svojih pravic. — Naroča se knjižnica: **Strokovna komisija za Slovenijo** v Ljubljani, Šelenburgova ulica 6/II. in stane Din 10.—

Gospodarske drobtine. Ameriško Zvezno sodišče je odredilo, da se mora tekom 30 dni raziti Ward Foods Products Co., največji ameriški kartel živil. Njegova glavnica znaša 2 milijardi dolarjev. — V angleški bombažni industriji so delovni čas za predelavce podaljšali od 30 in pol ur na 35 ur na teden. Zaenkrat do konca maja; nato se bodo na novo posvetovali. — Od 17. do 27. aprila se vrši v Baselu v Švici velesejm, deseti od ustanovitve. Letošnji velesejm ima zato ime jubilejni; pokriva prostor 25.000 m². Računajo na velik obisk in lep uspeh. —

Vsled padea červonca so šle cene na Ruskem rapidno navzgor in se je začela obsežna privatna spekulacija. Tekstilno blago dobi šele za 100 do 200 odstotni povisek navadne cene, volneno blago je poskočilo celo za 400 odstotkov. Da bi stabilizirala kurz červonca, bo najela vlada notranje posojilo v znesku 100 milijonov rubljev (1 rubelj = ca 30 dinarjev), denar bodo dali kmetje. Mesto finančnega komisarja bo prevzel najbrž Sokolnikov. Strokovnjaki dvomijo, da bi se ruski vladi stabilizacija červonca sploh kdaj posrečila. — **Ozimne pšenice** se pridelali letos v U. S. A. 528 milijonov bušlov, lani pa 399, letos torej 129 milijonov več. Rž je pa šla nazaj za 4 milijone bušlov, od 49 na 45. — **Za regulacijo Labe in Vltave** so izdali Čehi dosedaj ca 1300 milijonov Kč, po današnji valutni; za prvo naslednjo etapo je pa potrebnih še okoli 1200 milijonov. — Poljska vlada namerava prisiliti eksporterje, da bodo oddali **eksportne valute**, poljski Banki. — **Ceno bakra** za elektriko so zvišali za 1/8 na 14 centov za funt. — V Rumuniji se je pojavilo močno gibanje **proti zvišanju carine**. — **Ameriška trgovska bilanca** v prvih letošnjih treh mesecih je močno pasivna; vzrok temu so v prvi vrsti nakupi gumija, nato cena kave in nato razmeroma majhni eksport bombaža. — **Avstrijski agrarci** zahtevajo odpoved **trgovske pogodbe z Jugoslavijo**, kar pa industriji in trgovci soglasno odklanjajo. — Iz Argentine poročajo, da je pripravljenih nad dva milijona ton žita za eksport. — Nemški in francoski sindikat kalija sta se na novo dogovorila, dosedanja provizorična pogodba se je spremenila v dolgoročno; samo ne ve se še, za koliko časa. Kvota glede Zedinjenih držav ostane nespremenjena, ostala bo pa nespremenjena najbrž tudi glede ostalih držav. Dosedanja provizorična pogodba je razdelila svet v razmerju 70 za Nemčijo proti 30 za Francijo. — Češkoslovaški eksporterji lesa se zavzemajo za sklicanje mednarodne lesne konference, ki naj bi odstranila težkoče v lesni trgovini.

Ljubljanska borza.

v sredo, 21. aprila 1926.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 74, bl. 76; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 306, bl. 310; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 22; Celjska posojilnica d. d., Celje den. 200, bl. 201, zaklj. 201; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 175; Merkantila banka, Kočevje den. 100, bl. 104; Prva hrvaška štedionica, Zagreb den. 865, bl. 872; Slavonska banka d. d., Zagreb den. 50; Kreditni zavod za trg. in ind., Ljubljana den. 165, bl. 175; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana bl. 95; Trbovelj. premogokopna družba, Ljubljana den. 352, bl. 360; Združene papirnice Vevče, Goricanje in Medvode d. d., Ljubljana den. 100; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 50, bl. 60; »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Škofja Loka den. 110.

Blago: Hrastovi neobrobjeni plohi, od 80 mm 2,80, 2,90, 3, 3,10 m, in 110 mm 2,20, 2,30, 2,40, 2,50 m, vse od 22 cm napr., media ca 30 cm feo vag. meja 3 vag. den. 1080, bl. 1100, zaklj. 1080; deske smrekove, suhe, 18 mm, 20, 40, 50 mm, I., II., III., od 4 m dolž., feo meja bl. 550; bukova drva, suha, feo

Postojna tranz. bl. 24. **Premog:** Kal. ca 7000 antracit, Orle, feo vagon Škofljica, za 1 tona, blago: kosovec 500; kockovec 450; orehovec 400; zdrob 350; Kal. ca 4800, feo vagon Ormož: kosovec 260; kockovec 240; orehovec 210; zdrob 190; Kal. ca 3500, feo vagon Novo mesto: kosovec 170; kockovec 150; orehovec 140; zdrob 130; rovní 120. **Pšenica**, feo Novi Sad okslica bl. 310; koruza, feo vag. slav. post. bl. 135; koruza, par. Postojna tranz. bl. 175; koruza inzulanka, feo vag. slov. post. bl. 165; oves rešetani, feo Novi Sad par. bl. 175; ajda, feo vag. slov. post. bl. 260; proso rumeno, feo vag. slov. p. bl. 210; rž, feo vag. slov. post. bl. 210; Otrubi drobni, feo vag. slov. post. bl. 125; fižol prepelčar, feo slov. post. den. 270; fižol mešanec, feo slov. post. bl. 150; krompir beli feo slov. post. bl. 60.

TRŽNA POROČILA.

Tržne cene v Mariboru. (15. aprila.) Govedina: 1 kg govejega mesa 18—19, vampov 6—7, pljuč 6—7. Teletina: 1 kg teletine 12,50—20, jeter 12,50—25, pljuč 6—9. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa 10,50—27, pljuč 7—10, jeter 10—15, masti 20—26, prekajenega mesa 20—36, gnjati 36—38. Drobica: 1 kg ovčjega mesa 12—15, 1 komad jagnjeta 125—162,50, 1 komad kozliča 40—100. Klobase: 1 kg krakovskih klobas 36—40, debrecinskih 35, brunšviških 18—25, pariških 26—30, posebnih 26—30, hrenovk, 32, kranjskih klobas 35—40, 1 komad prekajenih 4—6. Perutnina: 1 kom. piščanec majhen 35—50, večji 55—90, keč 40—80, gosi 75—125, puran 75—200, zajec domač majhen 5—25, večji 20—25 dinarjev. **Mleko, maslo, sir, jaja:** 1 liter mleka 2,50—3, 1 liter smetane 12—16, ementalkega sira 90—100, polementalkega 40—50, trapistnega 18—30, bosanski trapist 60, grojskega 35—40, tilskega 35—40, parmazana 80—90, eno jajce 75—1,25 Din. **Cene specerijskemu blagu v Mariboru.** 1 kg kave I. 65—80, II. 50—60, pražene I. 80—100, II. 50—75, čaja 48—150, soli 4—4,25, testenin 9,50—12, sladkorja v prahu 15,50, v kristalu 13,50 do 14, v kockah 15,50, škroba pšeničnega 14—16, riževega 16—20, riža 6—12 Din. **Mleški izdelki na trgu v Mariboru.** 1 kg pšenične moke št. 00 5,50, št. 1 in 2 5,25, št. 4 5, št. 5 4,50—4,75, št. 6 4, št. 7 2,75—3, ržene 4—4,50, prosene kaše 5, otrobov 1,50—2, koruzne moke 3,25, zdroba 3,25 do 4, pšeničnega zdroba 6, ajdove moke št. 1 7—9, št. 2 5,50—7, kaše 7, ržene kave 14—15 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejmu dne 16. aprila 1924 se je pripejalo 354 svinj, 2 ove, 7 koz. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5—6 tednov stari komad Din 80—100, 7—9 tednov 125 do 150, 3—4 mesece 350—360, 5—7 mesecev 400—450, 8—10 mesecev 550—560, 1 leto 1500—1700, 1 kg žive teže 10,50 do 12,50, 1 kg mrtve teže 15—17. Koze komad 250, ovca 180 Din. Prodalo se je 234 komadov.

Cena živini v Marselju. V Marselju je notirala cena za živino na klavnici od 5. do 11. marca (za 100 kg žive teže): 1. Voli in krave I. vrste 780 do 820 frankov, II. vrste 700 do 750 fr.; 2. ovni in ovce I. 800 do 850 fr., II. 700 do 750 fr.; 3. teleta I. 1300 do 1400 fr., II. 1100 do 1200 fr.;

4. jagnjeta I. 1150 do 1250 fr., II. 1050 do 1100; 5. domače svinje 970 do 990 fr.; 6. koze 300 do 400 frankov.

Kovinski trg sredi aprila. Iz Amerike prihajajo še nadalje samo ugodna poročila. Tovarne U. S. A. Steel Corporation delajo s 96% kapacitete, kar pomeni rekord. V Evropi nobene bistvene spremembe. Na Angleškem je vse gospodarstvo zapleteno sedaj v premogovno vprašanje; nasprotstva med delodajalci in delojemalci so tako načelna, da jih nikakor ni mogoče površno presojati. Državna podpora premogovni industriji ni prišla stvari do dna in je treba najti sedaj definitivno rešitev. Kdaj in kako, to je pa drugo vprašanje. — Na evropskem trgu je v ospredju zopet francoski frank. Pred par meseci bi se bile dale sanirati francoske finance s sredstvi, ki jih smatrajo sedaj za popolnoma nezadostna. Tudi vprašanje poljske valute je vzrok nesigurnosti. Prodaja na evropskem kovinskem trgu ni dobra, konkurenca francoskih, belgijskih in nemških podjetij seveda slabo vpliva. Povpraševanje je rezervirano. Cene so napram zadnjim notacijam nekoliko nižje: Železo v palicah 3/4, valjana žica 3/16, surova pločevina 3/16, srednja 7, fina 8 do 9. — Na Angleškem nič novega. Vsi so oprezní, v prvi vrsti konsumenti, pa tudi producenti, ki držijo cene slejkoprej zelo visoko, čeprav je koks letos v ceni dosti padel. Premogovno vprašanje se bo sedaj moralo rešiti, tako ali tako, in bo ta rešitev seveda tudi na kovinski trg zelo vplivala. Cene nespremenjene: Cleveland št. 1 šil. 72/6, št. 3 šil. 70, št. 4 šil. 69. Eksportne cene so za 6 pence (okrajšava za penny oziroma pence je d = denarius) višje kot domače. — Kupčija na Francoskem se giblje v prav ozkih mejah, domači konsumenti so previdni in krijejo samo najnujnejšo potrebo. Trg surovega železa je miren, cene so stare, tako tudi pri hematitu. Eksport ni ugoden, se bori z belgijsko in nemško konkurenco. — V Belgiji je kovinski trg negotov, cene so se pa v splošnem dobro držale. Zadnje notacije: železo v palicah 600 belg. frankov, tračnice 610, surova pločevina 700, srednja 750, fina 925 do 1050. — Na Luksemburškem vse kot prej, dela za dva meseca. — Na Nemškem se je domače povpraševanje zmanjšalo, položaj se začelna spreminjati spet v nepriligo producentom. Eksporní trg je sicer boljši, a uspeh v denarnem oziromu ni dosti velik, ker so svetovnotržne cene vsled večje belgijske in francoske konkurence prenižke. Cene nespremenjene: Železo v palicah 125 do 130 mark, valjana žica 135, surova pločevina 140 do 145, srednja 150. — Na Češkoslovaškem nobenega impulza, ne od znotraj in ne od zunaj. Domača prodaja je navadni sezonski pojav in zato ni mogoče govoriti o kakšni zboljšani konjunkturi. Eksport že prej ni bil zadovoljiv in tudi sedaj ni. — Na Ruskem bodo menda res začeli izkoriščati one velikanske podzemne zaklade železa v guberniji Kursk, o katerih smo v »Trgovskem listu« že parkrat govorili. Sedaj iščejo potrebnega obratnega kapitala.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike!

Trgovina

IV. BONAC

LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA
ŠTEV. 5

priporoča vse pisarniške in šolske potrebščine po najnižjih cenah.

Veletrgovina

A. ŠARABON

Ljubljani
priporoča
špecerijsko blago

raznovrstno žganje

moko in

deželne pridelke

raznovrstno

rudninsko vodo

lastna pražarna za kavo in mlin za dišave s električnim obratom.

CENIK NA RAZPOLAGO!



KJE SE KUPI?

Le pri tvrdki
Josip Petelinc
Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Najboljši šivalni stroj za rodbinsko ali obrtno rabo, svetovno znanih znamk
Grizner - Adler - Phonix.
Isolam posamezne dele za stroje in kolesa, igle, olje, jermena, pnevmatiko.
Posk o vzdrževanju na stroji brezplačno! —
Večletna garancija! Na veliko! Na malo!

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Din 18—
naprej, moške nogavice, dokolenke,
otročje nogavice, volna, bombaž, žepni
ročci, modni posovi, lonelne potrebščine,
žetke za zobe, oblike in čevlje itd.
v največji izbiri in po najnižji ceni pri

Petelinc Josip
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.
Na veliko! Na malo!

Klobuke

perilo, samoveznice, čepice, dežnike, čevlje itd.

Dežne plašče

v veliki izbiri nudi ugodno

Jakob Lah, Maribor samo Glavni trg 2

Trgovci, inseirajte v Trgovskem listu!